

Latweeschu Awises.

49. gaddagahjums.

No. 47.

Treschdeenâ, 25. Nowember (7. Dezember).

1870.

Latweeschu Awises libds ar fawcem veelikkumeem makfa par gaddu 70 fay. fudr.

Zelgawâ presubtoht 1 rubl. f.

zittur aissubtoht ta lappa ween: 70 fay. f.

ekspeidizija: 19½ fay. f.

passa nanda: 10½ fay. f.

parwissam: 1 rubl. f.

Zawissel: Zelgawâ awischu nammâ pee Janischewski, Nihgâ pee Daniel Minus, teatera un wehwerâ eelas subri un pee Dr. Buchholz, leela Meksander eelâ Nr. 18. Wissi mabizitaji, fohlmeisteri, pagasta walditaji, fribwoeri un zitti fautas draugi teel luhgti, lai lassitajeem agabha awistleschannu. — Redakteera adresse: Pastor Sakranowicz Luttringen, pr. Frauenburg, Kurland.

Rahditajê: Sinna. Wisjaunakahs sinnas. Karra sinnas. Grahmata no karra lauka. Daschadas sinnas. Labdarrischana atnefs auglus. Luhgischana. Sallant wahidi. Raliss Wisdeggunam. Ubbildas. Naudas tirgus. Sluddinatschanas.

S i n n a.

Latweeschu draugu beedribas lohjekki teel luhgti, lai 9. Dezember sch. g. pulksten desmitds preeksch pusdeenâs us gadda fapulzi fanahf Nihgâ stenernammâ.

A. Bielenstein,

Latw. draugu beedribas presidente.

Wisjaunakahs sinnas.

Berlin 3. Dezember (21. Nowbr.). Baiaru karraspehks pee Orleansa loar armiju irr sakahwis. Sennakais Parisês karragubernators Palisao farunnas turrejis ar keisareeni Eugenie; laikam par meera berreschannu un arri par to, fâ gan Napoleonu III. atkal par Franzijas keisaru warretu eezelt.

Berfall 1. Dezbr. (19. Nowbr.). Waffar riht eenaidneeks ar leelu karra pulku usstellejahs stary Sein un Marne uppehm. Mehs kahwamees no 11. preeksch pusdeenâs libds 5. pehz pusdeenâs. Genaidneeks wissur tappa atfists.

Pee Amien mums tappa noschauti waj eewainoti 74 wirsneeki un 1300 saldati. Franzijas seemelarmija pilnâ behgshana. Amien festungâ fanehmahm 400 saldatus un 30 leelgabbalus. Bezza Garibaldi karra pulks behgtin behg no general v. Werder armijas, kas wiinam us pehdahm dsennahs paffal.

Berfall, pufnakti, 20. Nowember. Schorihht eenaidneeks tappa ifdsihts no Schampini un Brihs fahdschahm. Meklenburgas leelherzogs schodeen pee Vini un Ardene dikti sakahwa 15. Franzijas armiju. Genaidneekam fâ arri mums leels pulks noschautu. Mufsu rohkâs dauds fints fangatu un 11 leelgabbali.

Kehniensch Wilhelm.

Zelgawa. Swehtdeen 22. Nowember. Austruma juhrmallas guberniju jaunais generalgubernatora leelslungs, firts Bagration, ar eisenbahnu atbrauzâ us Zelgawu. Pee bahnuhscha scho augstu lungu ar karrogeem fagaaidija schauschana, uggunsdschschanas un wissas amatu-beedribas. Pulksten 11½ pilli wiinam apfweizinaja muishneeku un pilsehta preekschneeki un 5ds pehz pusdeenâs ritteruhshâ wiinam usrehma ar leelu gohda maltiti. Schodeen atkal Kursemmes gubernatora lungs schim augstam weesim dewa

gohda maltiti. Waffarâ Zelgawas dschedschanas beedribas wiinam apfweizinaja ar flammahm dseschmahm.

Pee Nihgas schodeen gahja fuggas, tâ ka pahr Daugawu neweens newarreja klubi pahri. Tamdeht arri Nihgas awises schodeen nau nahkuschas un behdas wisjaunaku wiinam rakstijam.

R. S—z.

Karra sinnas.

Uy Parihfi stahw wiss ittin kluffu. Nihtds mehds Franzischi parahditees, schauda kahdu brihdi, panahf gabballiu ahra, rauga ahtrumâ wehl daschu fartuppeli lauka israkt un tad dohdahs atpaffal. Bet leelahs wehl ar ween, fâ gallas deewsgan. Rahdi 20 wehrschî tohp preeksch tam turreti, fâ ar teem warr isleelitees, katru riht tee tohp no jauna rahditi, dohma fâ Pruhshî tohs turrehs ar ween par zitteem, het bikkites tohs eemehrojuschî un fauz par gohda wehrschhem. Us daschahm puffedem abbejas bikkites dshwo ihsti draudshâ, ismijahs awischu lappas, fo pee almina peesetas atfweesch weeni ohtreem. Pa wallas brihscheem isdohma kaut kahdus johkus, ar fo eenaidneekus karina. Pee Sewre (Paris. tuw.) Pruhshî usgahjuschî kahdâ pilli peebahstu lahzi un to nakti aisnessuschî kluffitim libds tiltam; puissis tappis eegehrbts Franzischi mundeerâ un sohbins kettâs eesprausis. Eil fo Franzischi pamannijuschî trohtshni, tad fahkuschî nejehdshgi schaut, bet fo lahzi par to istaisa? Dhtru riht ar tahluma giahsehî redsejuschî splaudidami, kas tas par prettineeku. Parisês gubernators nu nelaisch ne weenu ahra no Parisês, jo bail, fâ daudsi nefahf muht, bet fâ dsird tapat arri darroht ar teem fweeschu walshs weetneekem; kas wehl eekshâ palikuschî. Bet fo, tad tee arri tur ilgi wilzinajusches? Pa pilsehtu paschu atkal ballas stipri fahkshp plohsitees. Ehdamais buhschoht drihs drihs wiss pee galla. Taggad wissu azzis wairahf

luhko us Loar armiju, un luhko, ko ta gribbehs idarriht. Scho armiju newar mis smahdeht, winnai irr ihsti gudrs waddons, generalis Saladinus un saldati arri tee wissulabakee, kahdi schinni farrà no Frantschu pusses redseti. Skaitis buhs pee 90 tuhstoschi. Kad tai pee Drlean daudi maf bij weizes un Vairu generalim Tannu bij jaatwefahs fahau, tad nu dohmaja, ka ta drohscha palikfusi jo waitahl eelaidisees kauschanà. Un to tif Wahzi gribbeja, jo Tannis bij pastarpan palihgu pulkus dabujis un gribbeja ohrtreis spehktees. Bet nefa. Rodakkas dewahs us Montarschi pussi. Nu mettahs teem paffak. Te dsird, ka leelata dalla eet us Artene un Schartr pussi un nosteepahs gar Dreh (pa kreisai rohktai no Wersall, stary Schartr un Gwre). Ka litlahs gribbeja no Wahs pusses saweenotees ar generala Burbaki 30 tuhst. sipreem pulkeem, kas no seemelpusses, no Amien fahka turv pretti eet. Bet generalis Manteuffel walte no seemel pusses, un Mellenburgas leelherzogs nahf no deenwischeem us pehdahm aaffak. Printscha Fridrich Kahrta armija atfal nahf teem ar ween cepaffak un klastabl: Pee Dreh nu gan jau, ka sinnojahm Frantschu pulki irr isahrditi 25. Now. arri teem no Amien pusses slitti gahjis, Pruhfchu jahjeji fajahjuschi druppàs. Bet dsird, ka leelata Loar armijas dalla wehl palikfusi turpat kur bijusi, us Drlean pussi; ta tad nu arri us to pussi atfal pulki jarikte. Te pee Drlean 24. Now. bijusi kauschanahs, kur Pruhfchi fanehmuschchi 146 un dauds waitahl aptahwuschchi, paschu stahde pee 200.

Ap Belfor arri wehl kausjahs pret Garibalda selkeem bet tur ka leelahs darbs irr weeglis. No Garibalda pascha neka nedfird. 27. Nowember generalis Werder ar trihs brigadehm Garibalda spehklam wirsu, aplahwa un eewainoja tahdus 400: no Wahzu pusses stahde 50 zilw.

28 Now. sinno, ka Amien un tapat Lafehr (netahlu no Raon) no Pruhfcheem eenemti. Geksch Lafehr Pruhfchi mantojuschchi 2000 saldatu un 70 leelgabbalus. Ka leelahs ap Amien irr stipra kauschanahs bijusi.

Zuhre fehsh kommissione, kas to leetu deht Mezzes padohschanahs pahrspreesch, waj neatraddihs, ka Vafehna wiltiba to darrijusi. Negribb un negribb tizzeht, ka bads ween us to speedis. Un tomehr, kad dsird wissas tahs sinnaas, kas wehl taggad par tahm pahrzeestahm deenahm nahf, tad gan reds, ka pilsehts nespehja wairs turretees: Ne bij wair nesprahguschchi sirgu gallas kumohfs dabujams, amatneeki wissus leetu kahrtus fadedsinajuschchi malkas truhkumà, 1 mahrz. kliju maifes us 4 saldati, u. t. j. pr: zil ilgi to lai izzeesch?

Yhonei wiefnejahs jauna Frantschu armiju kohpa, ihpafchi no pascheem pilsehtneekem, jo Frantschi tur melli sinnu ispauduschchi, ka Pruhfchi effoht nodohmajuschchi Yhonei uslikt strahpes malku no 400 milj. franku. Labbahf tad gribb karrodami klist, ne ka tahdu malku usæmtees.

No Wersall nahf wehl sinnaas par generala Tannu maf laimigo kauschanahs pee Drlean, no kurrahm redsam, ka Frantschu leelais preeks irr pa leelai dallai pa tuffcham bijis. Tee fæmentee Wahzeeschchi, ar ko leeltjahs, pa leelai dallai israhdahs par slimmeem un eewainoteem, kas Drlean lasaretès bij palikfuschchi. Tee 2 leelgabbali, ko bij pamehmuschchi, irr tuhda atpaffak atnemti. Un tas notizzis ta. Daschi jahjeju puljini fabeedrojuschees us to, nezeest tahdu kaunu, ka scho leelgabbali Frantschu rohkas, dsinnuschees eenaidneekem paffak un netahlu no Drlean panahkuschchi, fa-

wus leelgabbalus atnehmuschchi un pahrwedduschchi atpaffak. Frantschi sinnaas wehl arween ar sawu isflaweto uswarreschanu leelahs. Sinna nupat tif dabujusi Parisè eekluht un tur kappuschchi trakteerds zits zittam us galwas gribbedami redseht lappinas ar scho preeka wehsti. Arri Wersallà laudis pahri deenas bijuschchi tahdi dohmigi, zeredami, ka nu fahls Frantscheem labbi eet. raudsijuschchi pawilzinahf tahs malkaschanas, kas teem jadohd preeksch Pruhfchu offizeeru uskurra (30 kap. par deenu). — Ap Parisi paschu wiss flussu un Wahzu farraspehklam ihsti laits atpuhstees. Dseed zaureem walfareem sawu flaweto dseesnu „Reinuppès waltts“ un zere ka wissuwehlahf Dezembera eefahkumà Parisès waheri jau buhs wallà.

Kahds Parisès gudrotajs isdohmajis jaunu eerikti, ka warretu wissadà wehja drohschi ar gaisa fuggi nest sinnaas no Parisès ahra. Un ka? Kemm 4 ehrglus, teem peeseen gaisa fuggi un tad laish gaisa. Brauzejam gallas gabbals lihds, ko tad arweenu zell us to pussi, waj us augschu waj us semmi ehrgleem rahdidams ka nodohmajis flreet. Zerre ka issalkuschche ehrgli kritihs us gallas gabbala pussi un ta grohshs wissu fuggi. E kur behrnu spehles! Kas sinn zil ulgi paschi ehrgli ta litsees nerrotees, un warrbuht labbahf flrees pee Pruhfcheem, kas galku ne ween rahda, bet arri spehjdohr. — Wahzu fabrikants nupat us Parisi nosuhthjis jaunu leelgabbalu, kas breefmigi brangi schanjohf teescham gaisa; dewis Pruhfchu lehniam, lai ar to leel meddiht rohka gaisa fuggus.

Zionwil festunga (Mezzes turwumà) kas lihds schim wehl turrejahs 24. Nowember irr Pruhfcheem pademusees.

Pahri nedelas atpaffak pee schi pihsehta Pruhfchu biikites bij sawadu stikli istainjuschi. Bij ustainjuschi 2 sirgus no salmeem un 2 jahjejus no kohka apgehbruschchi usaru mundeera, sohbimu weeta iskaptesun nostahdjuschchi nakti it tuwu pee pilsehta tahda beesà krumà. No rihta pilsehtueeki pamannijuschchi schohs tur krumds un newarrejuschi nobrihntees par eenaidneeku drohschibu, fahkuschchi schaut ar flintehm un leelgabbateem, kamehr beidsohf salmu lehmam galwu noschahwuschchi. Nu mannijuschchi, ka par awsmeecklu nemti un gahjuschi prohjam.

Kahds lungs, kas usmannigi wissas Frantschu sinnaas par winnu uswarreschanahm salizzis kohpa, irr iprehlinajis, ka pehz Frantschu sinnaahm jau taggad waitahl ta 2 miljoni Wahzeeschchi farrà aplauti. Bet pawissam tif 1 miljons irr farrà gahjis un us wissahm pusehm wehl pulki stahw tif weffeli, ka nekahdus rohbus nemanna. — Ta taggad atfal pa Parisi ar to sinnu preezajahs, ko kahds drohsch melkullis ispaudis. Frantschu farrà fuggi effoht Hamburgu jau druppàs fahschahwuschchi, Tahdes ohsta eegahjuschi un wissus Wahzsemmes farrà fuggus fanehmuschchi zeeti un nowedduschees lihds. Gar juhrmalli eedami wehl effoht dauds tuhstoschus fakertu Frantschu no ohsta pilsehteem atfwabbinajuschi, tee nu wissi nahfsoht drihs Parisi glahbt. Un netruhft tahdu, kas tahdeem neekem tizz.

Grahmata no farrà lauka

no fahda daktera f. rakstita.

(Mhg. aw.)

Starpiba stary meera un farrà laikeem mannama ne ween pee semmes kohpeja, kas arlla weeta nemm sohmini rohka, bet to paschu reds pee katra, ko bungas no eerafa deenas darba atfauz. Pasaule brihnbamees redseja, zil

abri pa wiffu Wahjemmi birgeki pahwehrtijahs mundräs farra wihräs. Tas patš, taš schodeen pee teefas galdä fehdedams spreedä par gruntgabbaleem un naudahm, fehdt riht ulahnu mundeerä uf furga un jahdele zaur eenaidneeku fahdſchahm. Kaš waffar ar ſpehziageem, drohſcheem wahredeem ſenatä walſſe labbumu aiſſahwedams paſcham miniſterim runnaja pretti, taš maſſeere riht par ſaldatu uf matta klauffdams paſcham jaunafajam leitnantam. Arri daktera darbs farra trohſſi tohp zittadš. Frakkas weeta ir apgehbees dakteru mundeerinä, nebrauka wairš ſawös weegläs rattirä pa pilſehta eelahm, nedabuhn wairš naktš ſtundinas ſawä ſiltä mahjoſki noſnauſt, bet iam janofweeſchahs uf flapjeem ſalmeem un jaſklauſahs, waj leelgabbalu mitte winnu neſauz drihſ ſchurp drihſ turp. Tē peeſtreen ſirrotajš, ſirgš puttäš; palihgi apſchirro ſirgš un dakteris rattöš eekſchä un nu laiſch ſo mahjedami par arruneem, grahweem, ſtahwös ſalnös augſchä, turp turp, fur dſird farra trohſſi ſlannam. Nau wairš dunneſchana un tahta ruhſchana, bet it turu jau dſird krahzam un bruilſchäm, nejauka ſwihſchſchana un ſlinſchu piulſchſchana ſlann auſſe, bungas ruh, laubš kledš im waid, paſtopam dſird hurrah kleeſchana. Sirgi ſahſ ſtohmittees, til tik ir no meſcha iſdſennami lihſ meſcha mallai, fur nu aš pahredš wiffu klaijumu ar farra breeſmahm. Vaſaretes ratti apſtahjahš, jo it turu redš wiffuš paſalnuš ar lihkeem waj ſaſchautem apſegtuš, daſchi eewainoti, waj paſchi atwilkuſchees waj no beedreem atweſti gull galwu pret ſahdu zelnu meſcha mallä apſpeeduſchi un gaida palihgu. Wiſſa eeleija ſahw dſilla miglä, augſtaht gull mahluhi, no pulwera zehluſchees. Til kad ruddens wehſch brihſcham uſpuhſch, eeranga uppiti lä ſudraba paweddeenu mirdſam, ſirgi un leelgabbali, ſarkani un ſilti mundeeri gull juſſu juſſahm. Kaš ſawä muhſchä til ſahdu bataljonu ſaldatu redſejis, tam leekahs lä tē klaijumä wiſſas Wahzu armijas buhtu ſahjäs un taſſchu til pahri regimentes tē ugguni ſahw. Bet fur lai laiku nennu apluſtoht, lä ſarrotajeem weizahs, jo ſmiltis no ſemmes ſahſ greeſtees gairä no granatu bumbahm, taš ſchurp ſkaidä, jo eenaidneeki dakteru ſirgš gan noturrejuſchi par jahjeju pulkam peederrigeem. Schuahz un krahz, tkatrs ranga zeel ſpehdams pee ſemmes leektees, til nodſird, lä bumbas krahdamas meſcha kohkös ſkreen. Bet nu eenaidneeki mettahs arween tahtah un dakteru darbs ſahlahs. Weens ſkreen uppmallē, ohtrš uf ſchoſſeju, fur gubbahm gull krittufchee. Tur kledš weens affinis lahmä walſtdamees, tē atkal neſš ſaldati zittuš, daſch ſadruſlato rohlu gairä iſzehliš ſkreen uf dakteru puſſi. Kaſtes tohp atrautas wallä un grabb pilnahm ſaujahm pluzzinatu audeklu, ſaites, baltais karrogš ar ſarkano kruſtu tohp iſzeltš par ſhmi, lä tē tohp meera darbs darrihtš. Weens dakteris ſauz: Tē jaleel gipſwahkš, ta rohka ir lupatäs. Ohtrš kledš: „Waj neredſeet, lä taš tur beidſamahs affinis iſlariſch.“ Laiſeet to mundeeru wallä. Ko neekus? Tur pa wehtu! Bet arē tē! Tam jau abbas azzis iſſchautas. Mohdineet augſchä to pagihbuſcho leitnantu. „Dakter lungš, to lai ar to darra, tam abbas ſahjas atſchautas?“ Tur ſkreen affinis, tur gihbt, fur lai ſahſ?! Dakteri un nogreeſti lohjekli, ſullaini un naſchi wiſſ juſſu juſſahm. Wiſſi kledš, pawehl, kerr un ſweeſch, uhdenš lihſt ſtraumehm no ſpameem. It pa brihſcham nahſ jaunäſ partijas ar eewainoteem. Kaš wiſſſiprahſ wehl ſpehji iſſleegt, tam ahtrahſ iſdohdahš pee palihga tik. Bet kam

lohde zaur plauſchahm gabjuſi, tam arri balſa paſuddiš, tam wehders ſaſchautš, taš gull gihbdams; to granatu ſchilläſ trahpijuſchahs, taš gull lä nomirriš, ar aiſſemteem prahteem. Brauz nu klahſ ar ratteem frauſ tohš pilnuš un wedd prohjam; wirsdakteris paſtopam turumä uſmeſlejiš nammu, to uf weetas eerikte par laſareti. Repraſſa wiſ, kam taš namš peederr. Sahles grihda tohp ar ſalmeem noſlahſta, no ſofajeem iſſitt kiſſeaus un leel ſlimneekem appatſch galwas, leelahš bildes no ſeenahm derr par neſſeekem, iſtabas tohp pilnas peeſtrautas, lä ſlimneeku lohpejas tikko ſpehji iſloſſchahht no weena pee ohtra. —

Kad uſluhko to leelu plazzi, to kauſchanahš eewainu un to leelu pulku krittufcho, tad ſkaidri jadohma, to tē ſpehš maſaiš dakteru pulziniſch? Kauſchanahš pee Sedanas ſtee pahš par 30 pilſehteem un zeemeem, fur tur lai ſamelle eewainotohš? Kaš patš wehl ſpehji pawilltees, taš dohdahš uf to puſſi, fur neſchauj; bet kam ſahjas ſadraggataš, tam japaleel gullam un jaleekahš wehl no daudš daudš lohdehm ſaſchautees. Daudš tuhttoſchi tä bohjä gabjuſchi, ne wiš no virmahš lohdes, taš tohš pee ſemmes gabſa, bet no pehzejahm. Bij mams preekſchä ſaldats, kam pima lohde bij ſahjas mihtni ſadraggajuſi, bij pakrittis un pehzi wehl 13 lohdes dabujis. Ihpäſchi gruhti bij Bruhſchu gwardeem pee Privat gabjis, fur tee ſahdä meſcha mallä noſtahjuſchees turrejahš Franſcheem pretti. Jau laiſjahš uf atpalkawilſchahohš, tē dſird, lä no paſſakäſ no ſahda ſalnina Bruhſchu leelgabbali ſahſ ſtrahdab; un bumbas par winnu galwahm laiſt pahri, bij tä ſtarp diwi uggunim. Zik daſch tur bij no 6, 7 lohdehm ſaſchautš. Weenam ſchahweens hij kreijo zelli draggajis, gulloht nahja ohtra lohde, taš wiſhu ziſlu ſaſchahwa un no mugguras bij gabbalu iſplehſuſi; wihrš tappa weſſels, gabja atkal kauſchanä un tappa ſchohſle atkal atſchauta. Wehdas darra brihniſchli iſmannigüš. Daſchu atrohđ grahwē waj maggä eegulluſchu; kam ſahjas noſchautas, taš ranga uf rohſahm atſpeeſdamees wiſſtees uf mallu, daſchu atrohđ upwites, fur nahaga eewainotais affinainohš lohjekluš ſedš ar dſeſtru uhdeni un patš lihſš ſaklam uhdeni ſtahwedams ſargahš no zittahm lohdehm.

Lais breeſmigäš, leeläš kauſchanahš, lä pee Wert, Grawelott un Sedanes eewainoto ſkaiſš bij tik lohti leelä, lä dakteri pateſi neſinnaja to un fur ſahkt. Bij jadohdahš ar meeru, kad tik wedda pajumtäs, ohträ deenä til dallija pehzi klaffeem un treſchä, zettortä til ſpehja ſahkt dſeedeht. Darrija to ſpehja un noiſcheloja, lä wairahſ neſpehja. Breeſmigas un nahwigas wehl taš ſehrgas, taš no tam zellahš, lä leelš eewainotu pulkš gull kohpä un tur nu gan jaunö laiku eeriktēs deewögan jaſlawe, jo gruntigi par to tohp gabdahš, lä ſlimmee tohp dalliti uf wiſſahm puſſeem un kohpſchamas nekur netruhſſi. Bet fur tik daudš warreni eerohſſchi ſtrahda pohſtidami, waj tur zilweku pulziniſch deewögan lai paſpehji glahbdams un ahriſtedams?! S.

Dafchadaš ſinnas.

No ahriſtemehm.

Berlinē 24. Nov. walſſſtrahtes lungi ſawas ſehdeſchanaš ſahkuſchi. Starp apſpreiſchamahm leſtahm kuhš wiſſupirms taš kontraktēs, to Seemeebedriiba derrejuſi

ar deenwisch walstihm deht faweenofchanahs uf weenu leelu Wahzjemmes beedribu. Tad arri peepraffih's, lai waldbai preefsch farra wajjadfibahm atwehl no jauna uf-nemt 100 miljon. dahlderu. Lihdschinnigahs farra is-dohfchanahs istaifa 121 milj. dahld.

— Walstarahte fawas pirmas deenas tuhda apspree-da un atwehleja waldbai peepraffitas naudas preefsch tahlakas farra weschana's.

Aladradatscha bilde redsama, fur wihrs, Spaneeschu apgehrba fehich un maffschere. Uf ahka uslitts kehina trohnis. Wihrs patlabban wehl atsteepees sinturu no uh-dens. Gepaffal ohtrs wihrs, Frantschu brihwalstneeku mundeera, luhfo ar fkladigahm azzihm un fakka: „Ne, kas Jums nekaisch. Jums nu atkal weens irr, fo pa-dsibt. Bet mums — neweena pascha nau!“

Stary Bruhschu farrotajeem irr diwi seewischki atrasti. Weena, Berta Weiss, leelu firdibu israhdiya Grawelottes kaufchana, uswaretu farrogu Frantscheem atkal atnem-dama, faut gan no 4 lohdehm tappa trahpita. Par to tiffa apdahwinata ar dsell frustu. Winna irr 24 g. wez-za un it patihlama no feija, bet pehz wiffas buhshana's wihris, is kas wihrischkis. Taggad Frankfurd' stary ee-mainoorem ohtru atradduschi, kas 5 kaufchana's lihds bihfi. Kas sinn, waj ne-atgaddisees wehl kahdas.

Preefsch laika sinnojahm, ka Bismarka lungam lohti lepna, dahrga spalwa tiffa pasneegta, lai ar to paraf-fa nahlofchu meera kontrakti ar Franziju. Taggad nu Bismarka pateifchanahs grahmatu rakstijis dahwinatajam, fakka, ka schis skaidri kaunotees tahdu lepnu spalwu roh-ka turreht schinnis laifds, fur iif eerohfcheem gohds nah-lofees, bet tomehr zerroht, ka arri schi spalwa warre-fchoht tehwsemmei kalpoht, ihstu meeru noslehdschoht. Gallä apfohla ar winnu neweenu wahrdinu nerakstih't, kas nefa-derretu ar Wahzu firdi un Wahzu sohbinu.

Wahzjemmè Rohmas biskapu fapulzes jaunais sprec-dums un tizzibas gabbals par pahwesta nemaldibu zell dauds nemeera. Dauds bislapi pastahw uf tam un at-raida no amata profesfeerus un mahzitajus, kas scho jauno tizzibas gabbalu neturr par pilnu. Tä ihpaschi notizzis Breslawä. Bairu semmè Augsburgas bislapam atkal fawadi isgahjis. Kahds no wianna mahzitajeem jauno nemaldibas liffumu no kanzeles preefschä lassidams, pee-lizzis drohfschä firdi fawus wahrdus flah't, ka schis tahdu leetu neturroht par pateefigu. Bislaps nu gribbejis lai preesteris nemm fawus besdeewigus wahrdus atpaffal. Bet wiffa draudse, ne kuhtra mettufees pulka un rakstijufi bislapam grahmatu, kurrä ar gaischeem wahrdeem fakka, ka schi wiffa netizzoh't pahwesta nemaldibai un kad eedroh-fchinaschotees aistifti winnu gannu un mahzitaju, tad schec wiffi buhshchoht runnaht wallodu, kas nemas nepatiffchoht.

Erfurtes pilsehta pirmas no faguhstiteem turkeem 27. Oktober mirris un tappis pehz fawas turku tizzibas kahrtas apraktis. Zitti turkos israkfusch'i kappu un tuhda

israkfahs smilltis atkal atpaffal behrusch'i, nehmuschi tad lihki eefschufsch'i audekla un dsedoht un fawus pahtarus flaitoh't neffusch'i lihds kappam, fur nu ohtrreis semmes israkfusch'i un tad kappä, kas ar dehleem bij islitts, gul-dinajusch'i. Bruhschu generalis ar pilsehta garnisoni de-wusch'i gohda pawaddifchannu. — No Ulmes raksta, ka tur 12. November bihis sneegs usfrittis un tee turki, kas tur apzeetinati miht, paliffusch'i it bailigi, prafschinajusch'i weenadi ween, waj seema jau nebuschoht beigta. Naba-geleem bail no faltuma. Tä newarroht subditees, skai-dribu mihlejoht it stipri, plunfchkinajotees arweenu pa uhdeni, drehbes masgojoht beeschi un tad ar birstes mug-guru plettejoht. Weenam dewusch'i strehbt Wahzu suppu, isehdis blohdinu it tuffchu, bet teizis, tahda kasija schim tatschu ihsti nesmelejoht.

Englante wehl arweenu gan ruhgst pret Kreewusemmei, bet ka mannams, leef jau farra dohmas pee mallas. Sin-nams farra ministeris jo tschallis gar fawu nodoflu, pehz wezza faktama wahrda: Ja gribbi meeru, tad effi gattaw's uf faru. Bet eerohfchi nau til ahtri fagahdajami. Sahl nu paschi noschehloht, ka no winnu semmes til dauds is-westis uf Franziju, ka pascheem, kad wajjadsetu, buhtu truhfums.

No Rihnas nah't sinnas, ka turrenes waldbai sohdi-justi tohs, kas preefsch kahda laika daschus kristitus bij apfahwusch'i. 16 irr galwas nozuffas un 23 fadefsinati; bes tam waldfchana wehl ismakfa labbu strahpes naudu.

Rohmä pahwestis dabujis no eeflehgta Paris'es guber-natora Trochu grahmatu, kurrä tas raksta, ka tam lohti schehl effoh't redseht, ka nebehdneeki winnu rauga apfrees't un ka Franzijai rohkas fasetas palihgä eet. Bet lai drohfschi tizzoh't, ka til lihds schis buhshchoht darbu Paris'e pabeid'is, tad buhshchoht par to gahdaht, ka pahwestis at-kal pee wezgas waldbas teef. Paldeews jasakka ir par tahdu labbu firdi.

S.

No eefschsemmehm.

Muhfu Kungs un Keisars ar fudraba medafleem ar Wladimir banti apdahwinajis tohs 10 gohda wihrs, kas tai nakti no 23. uf 24. August pee Wandses krasteem zil-welus no draggata Englantes lugga Havannah" glahbu-schi: Wandses Duhzum faimneeku Jann Behrsing, Nah-gen faim. J. Zakarias, Kaule Zahn Dambkahn, mescha-fargu Karl Angelfohn, Zahn Apfe, Krist Morig, Jann Dambkahn, Ruhrmuischas Martin Buhwloht, Zihpeles Christoph Lecknei.

(Kur. g. aw.)

No Missputtes. Mums wiffem Missputneekem par leelu flahdi un schehlumu, tai 8. sch. m. aifreischa uf Mihgu, ar wiffu fawu familiju tur uf dsihwi nome-stees, muhsu dsedataju kohra preefschneeks, N. Berndt l. Winna beedri, mahzekli un mahzekles, palikka wiffi ka jehrini bes ganna, tam ar schehlahm azzihm paffal raudst-damees, lihds atkal few zittu waddoni isredsehs, waj nu paschi no fawa pulka, jeb zittur fur. — Schis no mums

Nisputneekem gohdä peeminnams kungs dauds dauds reis mums libgsmu wakkaru fataisija, gan klubbe, gan zittäs weetas konzertes dohdams un ar faweem beedreem jauki dseedadams. Jau preeksch kabbdeem gaddeem wünsch atteizahs no elementarfohlmeistara amata, pee kurra bij daschus gaddna uszihitigi puhlejees, lai warretu jo pilnigati to dseedafchanas beedribu dibbinagt un iskohpt, un wiinna puhlinfch arri nebij wis weltigs. — Arri daschu reis wünsch ar faweem beedreem apzeemoja tahs apfahrtejas weetas, tur jaukas dseesmas dseedadami. Zerru ka arri tee tam ar schehlumu nopakkal fauks un tai jaunä weeta labbu lalmi wehlehs. Taggad wiinnam weeta buhs Rihgä pee Latweeschu beedribas par musika preekschneeku, jeb direktori. Lai Deews scheligais wiinnam tai jaunä weeta palihds un smehti arri tur wiinna puhlinu!

C Trautmann.

Kreewusemmes andeles rehkinumus no 1869 usluhkojohd reds ka iswesto pretfchu wehrtiba bijusi 256¹/₂ milj. rubl.; eewesto — 324 miljoni (pee tam irr lihds rehkinatas wiffas tahs leetas, kas isg. gaddä preeksch dselzkeem un luggeem leeliskam tappa eewestas). Pret isgahjufcha 1868. gadda isweschanu eenessusi 40 milj. r. wairahf, zaur eeweschamu atkal idoti wairahf pee 80 milj. rubl.

Karra ministerijai atwehlehts us 1871. gaddu, lihds 25 miljoni rubli isbruhleht preeksch artillerijas nodakas (leelgabhali ar peederigahm eerikteh).

Behsterburga. Firka Gortschakowa rakts, ar to Turkam wezzo kontrakti ussteiza, laudis pa wiffahm semmehm ka aiskubris. Kreewu Keisarim no dauds puffedim nahk pateilschanahs grabmatas par teem spehziigeem wahreem, ar kurreem nokratta to nastu, kas lihds schim us wiinna leelwalsts gulleja. Gan Englantei tas nau pa prahtam un brihdi likahs, ka wiinna ar wiffu spehfu grihb pa Turkam mestees un tik dohmaja us to, waj newarrehs arri wehl Austriju un Italiju us to peedabuhf. Bet schihs nemas negrihb kildu fahkt leetas labbad, kur Kreewusemme it nelo netaisnu nepeepraffa un patti us zetafo fakka, ka negrihb nemas karra dohmas prahta nemt, bet wezzo kontrakti wiffä meera no jauna apspreeft. Englante ta palikka weena, un ar Turku aprunnadamahs peepraffijusi, ka ja eeschoht palihgä, tad buhschoht wirsu waddischanu karrä patti turreht, Turks lai tik darroht ko leek, turklast buhschoht nemt Suez kanali tuhda fawä drohfschä fargafchanä. Tas nu Turkam nau pa prahtam un teizis, ka tad labbahf pats grihbhoht ar Kreewusemme isliht. Tä tad arri Englante fahf ittin rahma palikt un wehl grabmatu dabujusi no Gortschakow, kurrä wünsch peeminn, zil draudfsigi Kreewusemme un Englante arween bijufchas un grihb buht, fahf tad karra dohmas pawiffam pee mallas likt.

See **Polozkas** 1. Nowember leela nelaine notifikusi. Laiwa ar ko zellahs pahri par Daugawu, bijusi tai tir-

gus deenä pahreeku ar zilwekem pilno, bijufchi kahdi 50 fakahpuschi eeschä, laiwa fahfusi grimt un wairahf ka 40 noslibkuschi.

Pa wiffu Kreewu walsti ar preeku ta wehts faemta, ka muhsu Kungs un Keisars leek to leetu nogudroht, ka us preekschu warretu karrä eeschanu weenlihdfsigi no wiffahm kauschu kahrtahm eerikteht. Dubs tad wiffi weenlihdfs tehnu semmes fargi, laudis no augstakahm kahrtahm buhs par pajillaschanu teem semmakeem un masahf mahziteem, schee atkal taps mahziti un dsibsees us preekschu, ka newelk labbakohs praftos preekos. Deenesta laik arri tad warrehs dauds ihfahks buht un labbums ween wiffieem atlehts.

Behz Franzijas karra ta ohtra leeta, kas wiffus laudis aiskrahbusi irr tahs starpibas starp Kreewu semmi un Turku. Tä leeta, ko Kreewu Keisars peepraffa, irr tik taisniga, ka tur neweena zitta leelwalsts negrihb prettoetes, bet par to tik puklojahs, fapehzi leeta ne-effoht pataupita ka to warretu zaur meera fapulzi isspreeft. Ispaschi Englante us to atfauzahs, ka zaur tahdu kontraktis ussteilschanu no weenas puffed warroht us preekschdeenahm zelttes leela nedrohfschiba. Jo tad weens no derretajeem karu laik warroht nokrattihf apnemischanohs, kahdä wehrtiba tad buhschoht wiffas walsts derribas? Bet kur tad schee waktineeki bij agrahf? Kapehzi ne-apfauza Turku, kad tas weenu un ohtru leetu pret kontrakti darrija? Kad buhtu tahda meera fapulze bijusi gaidama, tad pateesi Kreewu Keisars us to buhtu to leetu pataupijis. Bet waj tad ta bij zerrama? Tapehzi tad bij janofakka, bes kam us preekschu negrihb palikt. Turklast Kreewusemme deewegän skaidri issteikusi fawas dohmas, ka Turkam pascham nebuht negrihb eet wirsu, un ja Turzija reis zaur isdehdeschenu gahstohs, tad ne zittadi ka weenis prahtis ar zitteem leelwalstneekem grihb turretees. Tee wahrdi nu arri irr atradduschi labbu weetu un wiffas walsts fahf atmetst bailes no jauna karra. Karis reds, ka pret Kreewu taisnu peepraffischenu newarr karu fahkt. Italiya atbildejusi, ka grihb ar Austriju weenadu zellu eet. Schi atkal sinadama ka Englante nemas nau us karu fataisita, teikusi, kad Englante mascheereschoht, tad arri schee tahdäs dohmäs dohfschotees. Pruhfija foprohtams ne-ees pret Kreewu, kas tai waku dewa scho karu pehzi paschu prahta west. Amerika nebuht nau Turkam par draugu. Tä tad jau gudriba us to mahza, lai labbahf atwehl ko newarr leegt un paliksim tad wiffi pasfargati no jauna karra. — Nupat sinna atskrehjusi, ka wiffi leelwasneeki us to faweenofuschees, scho stribdes leetu konferenzi preekschä zelt un tä meera isspreeft. Kreewu Keisars ar to meera un fanahfschana buhs Londonä.

Maslawä lohti dauds sneega jau krittis, brauz jau no 8. Now. ar kammanahm.

Kaukasija 1869. g. bijuščas pawissam 966 puhruweetas ar tabaku apšehtas, isaugušchi 1757 birkawi, gar kurreem peetizis srahdažoht 18 fabrikeem. S.

Labdarrišana atneš anglis.

(Beigums.)

„Pehz labdeem gaddeem, kur meš, es gan warru fazzijt, draudsiā kohpā dšihwojahm, es cefrittu gruhtā flimmibā un newarreju trihs mehneshus no gultas zeltees. Es gan tappu weffels un mans špehs fakla pamafam wairotees, bet zaur šcho flimmibu biju tik daudš patebrejis, ka man bailes usnahza, kad gar fawcem parahdeem dohmaju, kā tohs aismakšahk warretu, jo zaur raddineeka nahwi man arri šchi palihdsiba sudda. Par wissu šcho laiku manni Sandhagens ne ween ustizigi kohpa un apdeeneja, bet par fawu naidu arri dasčas leetas preekšč mannas atšpirgšanas pirkā; jo winsch naidu no mahjahm dabuja.“

„Tas leels parahdu pulks mannu firdi arweenu nemeerigu darrija, tā ka es pret fawu ceraddumu lohti noškumu. Sandhagens šcho škummibu namannijis, par to lohti behdajahs un kahdu reis weenteefigi uš manni fazzija: „Bet mihlais leitenanta lungs, kapehž juhs arweenu tik noškummušchi effat. Zuhfu weetā es preezigu prahtu turretu un Deewam pateiktu ka winsch man tahdu leelu flimmibu lizis tik laimigi pazeest.“

„Ak! tu nesini kas mannu firdi špeesch, es wianam atbildeju. Pirms manni parahdi nebuhs aismakšati, man neweena preeziga stundina nebuhs. Bet kur lai es 100 dahlderus nemmu?“

„Winsch galwu apdohmigi krattidams brihtiau fluffu zeeta un tad drohščhi ar laipnigu balši fazzija: „Par to nelaujeet matteem firmeem palikt; es gahdaschu padohmu.“

„Tu?“ jautaju brihdomees.

„Ja es! atbildeja winsch, gahdajeet tik ka juhs atkal flimmi nepaleekat.“

„Ustonas deenas pehž šchihš farunas jau bija pagahjuščas un es to pawissam jau biju aismiršis, jo dohmaju, ka Sandhagens to no ne-apdohmigās labšrdibas bija runajis. Tad winsch kahdu rihtu manā istabā ar nandas makku eenahza, likta to uš galdu un fazzija: „Šchē irr, mihlais leitenanta lungs, tee 100 dahleri.“

„Kur tohs effi nehmis? es pahrbijees prašiju, jo newarreju isdohmaht, kur Sandhagens pee tik daudš nandas kuis.“

„Ta irr mannas mahtes mantiba, ko wiana man mirdama atstahja. Es to lihds šchim tehwan atstahju, bet nu pee wiana rakšiju lai winsch man to ismakša. Tad nu nemmeet un aismakšajeet ar to fawus parahdus un kad Deews jumš lihdses, gan man atkal to atdohfeet.“

„Es ilgi leedsos to naidu peenemt un liktu wianam preekščā, ka es nehahdu drohščhibu newarru doht. Par

to winsch lohti ša-ibga un dusmigi fazzija: ka winsch to ne-effoht pelnijis, ka es wiana labbu prahtu tā apmahdejoht. Wianu apmeerinadamam man wajjadseja to naidu peenemt. „Ja ne wairahk, tad gribbu tew parahdu grahamtu norakšiht, es fazziju.“

„Preekšč kam to, winsch fazzija. Juhs effect kreetus wibrs, juhs man pateesi atkal atdohfeet, kad špehfeet. Zuhfu wahrds irr man labbahks kā katra papihra lappa.“

„Deewam šchehl man wajjadseja wiana parahdneekam palikt, kad winsch no regimentes tappa atlaists. Wiana tehws bija miris un kā weenigam deklam, tam wajjadseja tehwa mahjas dabuht. Mehš šchihramees kā draugi un manna zeetaka apnemšana bija, tik drihs kā eespehtu, tohs 100 dahlderus wianam ismakšahk. Tas arri teescham buhtu notizis, jo manni par kapteini pazehla un es leelaku lohni dabuju. Bet 1756tā gaddā karšč zehlahs un man wajjadseja karrā eet. Ka es par tam Sandhageni ne-efmu aismiršis, warru jumš, mihlais krusstehws, zaur testamenti peerahdiht, ko lihds šchim ruhpiigi glabbaju. Manna mantiba toreis bij 500 dahleri un pee tahs nišnas kaušchanahs pee Jorndorfes es fawu pehdigu wehleschanu liktu no regimentes šchihwera usrakšiht, ka: ja es karrā laukā paliktu, Sandhagens par mannu weenigu mantineeku tiktu zelts. Ir taggad es wehl arweenu pahrdohmaju, kā es par wianu un wiana seewu labbaki warretu gahdaht.“

„Kad tew nan pretti, taggad eesahza grafs, tad es tam wezzam wihram šchē kahdu meera weetinu eerahditu, kur winsch fawas pehdigas dšihwes deenas ar fawu seewu warretu pawaddiht. Zeema preekščā irr masa muishā, ko es preekšč 30 gaddeem pirku. Ta irr labbi cerifteta un warrehs tschallu un taupiigu familiju ittin labbi ustureht. To wianam gribbetu šchihkoht, bet man papreekšču jasinu ko tu pee tam fakki.“

„Waj tas pehž manna prahta? mihlais krusstehw? juhs gan johkojat?“ wirsneeks fazzija.

„Pateesi nē! Kad tu pehž mannas nahwes mans weenigs mantineeks tapst, tad man tatschu jasinu, waj tas tew arri patihkams, kad es wianam to masu muishu šchihkoju.“

„Ak! mihlais krusstehw, kad ta desmits reis leelaka un mans weenigs ihwachums buhtu, tad es to arri neweenam zittam nedohtu, kā tik mannam Sandhagenam. Juhs zaur to ne ween wianam, bet arri man leelu preeku parahdeet.“

„Kad mehš nu tai leetā wrenā prahtā effam, tad mums ari wajjaga sunaht, ko tas wezzais pee tam fazzihš?“

„Winsch pawehleja Sandhagenu jaukt. Šchis atnahza un ar preeku pilnu patizibu grafa dahwanu pretti nehma. Wirsneeks tam arri fawus parahdus ar 200 dahlereem aismakšaja, bet tiklai pehž leelas pahrunnashanas winsch to naidu paturreja.“

Ba tam bija arri pehz Sandhagena seemas subhts, kurra kahdā netablā zemā dšhwoja. Kahds preeks tas bij preeksch tabs wezzas seewinas, kurra jau par sawu un sawa wihra nahkamu likteni til lohti behdajahs.

Pehz pahri nedelahm Sandhagens ar sawu seewu un behrneem tai jaunā weetā bij eerikfejufchees. Wirfneekam, kas pee krusstehwa us bilketi usturrejahs, wajadseja, kad noliktš laiks pagahjis, atkal sawā pulkā eestah. Wirfneeka schkirfchanahs no Sandhagena bija pateesi firfniga un apfohlijahs nahkofschā gaddā atkal Sandhagenu apmekleht, ko arri darrija. Pehz mas gaddeem nomirra grafs un winna mantneeks, tas wirfneeks, atstahja sawu regimenti un usnehma tabs muishas waldischanu. Wirschlikka pee teefahm grahmatu norakstih un apstiprinah, ka tā masa muishas kurra Sandhagens dšhwoja, tam us behrnu behrneem peederr. K. Birseneek.

U h g f h a n a.

Zeenijama Kursemmes bischu kohpschanas beedribas preekschneeziba tohp luhgta no dascheem winnas beedreem, kas tablu no Zelgawas dšhwo, lai ta pehz noturretas sapulzes griibetu kahdas sinnas doht par sawahm pagahjuscha gadda darboschanahm un par sapulzes sarunnahm. Ja tai nebuhtu eespehjamš ihpafschu loppinu preeksch tam likt drukkah, tad kā zerram, Latweeschu Awischu redakteeris sawā lappā kahdu stuhriti lahprah, atwehlehs sinnahm, kas ne ween tablejeem beedreem, bet wisseem bischu kohpschanas draugeem buhs lohti derrigas. K. S.

Sakkami wahedi.

Kas sawus sahbalus un kurpes pats proht labpiht, tam newaijag pehz kurpneeka subhtih.

Ja griibi meeru, tad dširdi, slatt' un turri mutti.

Ne weens naw til šipris, wirsch atrohn wehl šiprafu par sewi.

Kas schodeem nelabbojahs, tas riht wehl flittahs:

J—i.

Kakšs Wisdeggunam.

2.

Teikschu tahlah: Gaddijahs mannim brauzoh, masā krogeli eebraukt, bija swehtdeenās walfars un krogš, kā bischu krogšs, pilns ar laudihm peebahšs, ka til ko wareju pee schenka galda zaur lauschu barru, ispeestees zauri. Pee schenka galda fehšch melnbahrdis Schihdinsch, — Schihdenite pasneedi bruhnas beigees, eeleij — uhdenotu tscharfu — dšehjam. — Krogga istabā — spihdeja tumšchi deggofcha lampite un galda gallā fehdeja musklants ar kohka pijohli, justiment arri Schihdinsch, un puishchi un meitas greesch „schiggus un jandaliti“ un woz-

zeni — nu, ko tee darra? — Wai, Deewin, tee ar Schihda sibwo apfehjuschees deggunus, waifstahs kā lohpi par stalt. — Te nebija mannim palikschana peefuffufchohs kaulus aduffinah — brauzu tahlah! — bet newis kroggā; (jo zits krogšs bija juhds semmes tahlu); — bet kahdās semneeku mahjās. Saimneeks patlabban taifijahs eet gulleht. — Luhdsu naktmahju, Saimneeks gattawš dewejs un saimneeze arri laipniga seewina sagahdaja walfarinas. Kolikka dštelenu sweestu, kuppufschu peenu un meddus schihwi — un ustafija stahgenē us prišču seenu gukšas weetu. — Brangi! un — saimneeks, sirgu abbi nojuhgušchi — wedda ko gannōs. — Es: „Bet, saimneek mihtais, waj gahjeus neturrah? Kur tad juhfu puishchi un meitas, ka paschi abbi wiffu darrah?“ — Wirsch: „Wiffi isgahja us kroggu — us balli!“ Es: „Bet waj tas irr gohdigi swehtdeenā balletees un saimneekus weenus atstah?! Kam Juhs wiannus kroggā laischah?“

Wirsch: „Mihtais sweschais! — Muhfu laudis jau irr newaldami, nejehgā fuggā! Skohlas mums nau! — Kad par Johreneem eestahj deenestā, tuhliht pehz leelas lohnes un palohda peeprassidami — teiz: „Un swehtdeena paleef allasch manna! Zittadi nestahju deenestā pee jums!“ — — Ko lai darra, jabuht ar to ar meeru! Tadeht swehtdeenā mannim pascham jakohpj sirgi un saimneezei jaslausz gohweš. — Un tahdi newehkli nau swehtdeen ne ar krukki us basnizu iskrullejami, bet no krogga ballehm ne ar strikki noturrami. — Un tihri par nelaini muhsu kroggā Schihdinsch par krogdšineeku, kas proht laudis peebahwah un tohs wehl wairah, femis deht — gahjeus eetrassinah.“ — Es: „Kad tas tā — tad irr flikti wisseem, — saimneekem par gruhribu un — gahjejem par pohstu — un waj ta irr swehtdeenās swehtischana?“ — —

Zittā weetā brauzoh — redsu pee krogga — lauschu barru. Apjautajohs, kas tur labs noteef, atteiz mannim struppi us teefas nammu raidotees eet, deht lauschahs. — Sigahjuschu nakti, arri — swehtu nakti (no festdeenās us swehtdeenu) essoh diwju pagastu puishchi pee meitahm eedami — saklufchi lautees ar rungahm un kad pehdigi saimneeks par dumpja kluffinataju starp stahjees, ir to safittufchi sillu. — E kur, suanu dšhwe! — Sunni kalledā sfreedami arri reijahs.

Waj ta irr kristigu lauschu swehtdeenās swehtischana?! —

(Uf preekschu wehl.)

Atbildas.

S. R. — R. Baldeens! Agrah „S. u. v.“ jau nosubhtijahm preeksch drukkās. Ja leeta, ko prahā nehmušchi, buhs itin derriga, Natšleht brohschi!

J. R. — S. Ja winna Juhs nemihl, kā awifes tur lai lihds? Wiblehtiba nau eeschikama.

U. R. — S. Sinuu, ka leeta stahw, dabufest zaur grahmatu.

Mandas tirgus,

Rihgā 19. Oktobēr 1870.

	ušparr.	fohl.
5% waltso-aiļķenešānas biķetes ar wianesī. I. aiļķen.	143 ¹ / ₂	142 ¹ / ₂
" " " II. aiļķen.	141 ¹ / ₂	141
5% waltso-bankas-biķetes	—	90 ¹ / ₈
5% Wid. pfandbriešes, ušfakamas	100	99 ³ / ₄
" " " ne-ušfak.	93	92

	ušparr.	fohl.
4 ¹ / ₂ % Kurs. pfandbrieš. ušfakamas	99 ³ / ₄	99 ¹ / ₂
5% " " ne-ušfak.	95	94
Rihgās-Dinab. dšelsēka akšijas us 125 rub.	143	141 ¹ / ₂
5% Rihg.-Dinab. obligācijas us 125 rub.	—	—
5% Rihg.-Zelgaw. " " 100 " "	109 ¹ / ₂	108 ¹ / ₂

Latw. Amišķu apgādātājs: **J. W. Safranowicz.**

Sluddinašānas.

Uš waweļi **tahs Keisariskās Majestetes**

ta patwaldneeka wiffas waltsoes, u. t. j. vr. u. t. j. vr. u. t. j. vr.

no Rundables pagāta teefas wiffi tee, kam pee tabs no netaika Rundables Daugila mahju fainneeka **Jahna Nobšneek** atstābtas mantas labdas tālmas prašfichānas zaur parādu grabmatā jeb zitu tabdu nošankumu buhtu. — zaur šcho tohy ušajināti, wehlatāis libds **18. Dezember šch. g.**, kurtch tas weenigāts iļķegschānas termināsch, ar fawāhm parādu prašfichānam un peerabdišchānam pašči jeb kur brijw ar weenēcu un ja waišajšigs ar aššifentū šcheit peemēdees un tad to kas tablat notike nošaidi, — ja negribs fawas reties un prašfichānas šaudeht un few muhšchigu kluffuzeešchānu ušiftees. Lāwat arri tee, kas tam netaikim parādu palik- fufchi, tohy ušajināti, fawus parāhdus libds minētai deenai šcheit peemēdeht un nomakfah; jo tee kas to nedarihs, taps ar diwšartigu makfa- schānu šrabpeti. 2

Rundables pilli, 4. November 1870.
(Nr. 723.) Preešfchēd.: J. Schwirberg.
(S. W.) Zeef. štrlw.; Aushewsk.

No Weel-Platonēs pagāta teefas wiffi tee, kam jebhādas parādu prašfichānas pee tabs atstābtas mantibās ta nomirufcha Eweble fainneeka **Jahn Mitrewit** buhtu. zaur šcho sluddinašchānu teef ušajināti, fawas prašfichānas diwi mebnēschu šarpā un wšwehlat libds **23. Dezember šch. g.**, kas par to weentgu iļķegschānas terminu netaikim, šcheit peedoht, tāwat arri tee, kas tam nomirufscham ko parādu buhtu, libds tam pašchām lalkam pee šchibs teefas peerabdiht, ar to weefohdinašchānu, ka pebz šchi reinitna tee parādu prašfichāni neiks klaušit, bet tee parāhdneeki pebz šchkanēm šrabpeti. 1

Weel-Platonēs teefas-namā, 21. Oktobēr 1870.
(Nr. 83.) Preešfchēd.: G. Lohmas.
(S. W.) Zeef. štr.: Smugge.

No Pentules Krohna pagāta teefas zaur šcho sluddinašchānu wiffi tee, kam tas nomirēis Pentules Purwel-Dregel mahju fainneeks, **Janne Jansohn**, parāda palizis, tā tā tee, kas wianam parādu palikufchi buhtu, tohy ušajināti diwju mebnēschu šarpā un wehlat ne, tā libds **14. Janwar 1871** tee pirmee pee šchibs pagāta teefas ušdohēes un fawas prašfichānas peerabdiht, tee beidsamee fawus parāhdus ašmakfah, jeb šagaidiht, tā teem pirmajeem pebz tā nolikta laika muhšchiga kluffuzeešchānu teem beidsama- jeem tā dubulta parādu makfašchāna taps uš- litta. 3

Pentules pagāta namē, 14. November 1870.
(Nr. 84.) Preešfchēd.: K. Neuman.
Zeef. štrlw.: Job. Krafft.

Gelšč Dobbeles fudmallahm tohy labbi libēti fmaggi Kankšu meelchi par **augstu tirgu** uš- pirtti. 1

Dohbelē, 27. Oktobēr 1870.
Petschke.

No **Latweesch. kurlmehmo škoblas Sallašpille.**

Bezšakēm, kam bebrni Latweeschu kurlmehmo škobla Sallašpille, un kas bebrnas gribēnu pa seemas-swehtēem pee femis uš mahjabm reent. darru ar šcho štanamū, ša seemas-swehtēu brijw- deenas šakšēes ar **19. Dezember šch. g.**

Latw. kurlmehmo škobla Sallašpille, 14. Nov. 1870. **J. Aboling.**

Ohsolu pirkšchāna.

Wiffi kungi un fainneeki, kam buhtu weffelligi ohsoli no 8 libds 22 pehdū garri un wisteewati 14 zelli rešni teemgalli, ja rešnaki wehl labbaki, ša arri ohsola plan- kas no tahda pašcha garuma un 2¹/₂ libds 6 zelli rešnumā pabrdohdami un kas šchobš koflus šcho seem Rihgā warr peeweest, lai melbejāhs Rihgā pee fuggu buhwne- štera 2

Lindner kunga,

Zelgawas wostāte, l. Ambar eelā gar Daugawas malla. Kreewu bānizās turumā.

Wiffum Beš

grahmatu bohde Rihgā,

Gelšč-Rihgā, leelajā Janw-eelā N 19, pretim Dohmes-gangam

warr dabuht Wid- un Kursemmes dšefnu-grahmatas, biħbeles, testa- mentes, špreddiku- un luhgšchānas-grahmatas, kateķifšes, abbezēs- un laffamas-grahmatas, Wahzu-, Kreewu-, Latweeschu- un Jggunu- wallodas grahmatas, reħkenu-, geografijas- un pašales-šahstu grah- matas, fainneezibas- un zittadas pamahzifschānas grahmatas, šahstu-, johku- un ņingu-grahmatas ar un bes nohtehm zc. zc. zc. par wiesle- taku makfu. 2

Petroleum lampas.

Gelšč šchilm deenahm es atfal dabuju leelu krahjumu no **petroleum** un **nafsta lampahm** un **wehjuktureem** pebz patiklamu iwehleschā- nu un pabrdohtu tohs par **pamašinateem zenneem**. Tas pirzeis no weenas lamas par I rubli un dabraght dabuhn **wenu zilinder** un **bruhā rakšu** par wēlti flabt. Pirzejam preešč **attalpabrdohšchānas** tohy wirsmat- ka (šabbat) atreħkinata. **Fr. Kūšner,** Zelgawā, leelajā eelā Nr. 3.

Dohbeles latw. dšeedašchānas beedriba ušajina fawus beedrus, Dohbeles mušchā, **G. Dejbr.** pulkšten 5. wallarā, uš gadda sweht- keem šanaht. Swēschī warr zaur beedreem tapst eewešiti. **Preeščneeziba.**

Tas brandwihna un wihna fantoris Zelgawā irr wabzēts no Germania namma Nr. 72 uš Zwannow nam- mu, leelajā eelā Nr. 66, blakam manai preeščs bohtei. **Distelants G. Siller.** 1

Pee **J. W. Steffenhagen** un dehta Zelgawā, nupat tappa gattawa un irr dabujama šchi grahmata:

Konterbandneeka sehūs.

Šahsts Wahzeechu jamekēem par derriqu laika kawēkli šaralkšihš no Franza Hoff- manna, taggad Latweeschu wallodā pabr- zēts. Ar weenu bildi. (Ohtra drukka.) **Makfa taggad 30 kap.**

No zensures atwehlēhts. Rihgā, 24. November 1870.

Drukabts pee J. W. Steffenhagen un dehta.

(Tē klahst peetikšums: **Wānizās un škoblas ņinnās.**)

Basnizas un fkohtlas sinna.

Weens Kungs, weena tizziba, weena fristiba.

Rahditajs: Gohda parahdischana. Sinna. Ehrgetu fweht. Kontor-
dija. Latweefchu mehnturku fkohtai.

Gohda parahdischana.

Behterburga. Jau agrahl sinna dewahm par ew. lutt. generalkonfistorijas presidenta, generata von Meyendorff amata fudraba kalsahm. Bet kad nu augstais kungs irr arr presidents pee leelahs lutt. bibbelu beedribas Kreewusemmē, tad arri schihs beedribas fungi, patlabban kohpā fanahkufchi, 28. Oktober augstizeenitam gawilneekam fawas laimes wehlechanas lihds ar rettu dahwanu pašneedsa. Biskapa kungs von Richter ar firsnigeem wahdeem usrunnadams pašneedsa grahmatu, kur eefschā ta fwehta luhgschana wiffās Kreewusemmes wallodās. Grahmata irr feeta melnā fantā, muggura un stuhri no schkibsta fudraba; us wahla stahw pagohdinata wahds ar fudraba bohstabeem un wirsū spihd muischneezibas krohnis. Tehwa reise irr 108 wallodās nodrukata. Preekschrunnā tohp peeminnehts, ka tē ta fw. luhgschana til no tahm tautahm usnemta, pee kurrahm bibbelu beedriiba jau fawu darbu strahdajusi, jo zittadi buhtu wehl leelahs to tautu, masu un leelu, stais kas Kreewusemmē dshwo, katra fawu wallodu runnadama appaksch fawa mihta weena femmestehwa Kreewusemmes warrena Keisara. S.

S i n n a s.

No Meschohtnes. 29. Oktober eefwehtija Meschohtnes zeen. prahwests Rundahles pagastā jaunū fkohtlas nammu, kur arri ihpafchās istabās taps teefa turreta. Eefwehtischanas runna dibbinajahs us Reem. 13, 12—14., kur prahwesta tehws istahstija, ka zaur basnizahm un fkohtlahm tas ihstens gaischums (Kristus) pahr wisseem zilwekeem nahk, un lihds ar to arri wiffa zitta sinna schana. Zilwekam, kas augstais raddijums pahr wisseem zitteem, wajagohht sinnaht kā pašaulē gahjis wezzōs laikōs, mahzeht to dabbu un dabbas leetas pašht, lai warretu no tahm few labbumu smeltees. Beidsiht zeen. prahwests firsnigu pateizibu fazzija Rundahles kungeem, pagasta waldeneekeem un wiffam pagastam, kas uszihgti pee fkohtlas namma usbuhwechanas publejufchees. — Tad wehl Rundahles jaunais fkohtleisters, Schweizer, kahdus wahdus runnaja, kur winsch tam Kungam pateizibu dewa, ka Das winnam scho amatu ustizzeis, luhdsa pagastu, lai winnu ar mihlehtibu usnemim un palihdfigu rohtu sneeds pee schi gruhsta amata un lai winnu fawās firsnigās aif-

luhgschanās eeflehd. Pee namma eefwehtischanas tappe diwi garrigas dseefmas us tshetrahm balshim jauki dseedatas; un kad pehz wakkarā wairahl tshetribalsfigas dseefminas jauki dseedatas atskanneja, tad bij jopreezajahs, ka fkohtleisters tai ihfā laikā bij til dands dseefmas eemahzijas kohfchi dseedabt. Zerram, ka jaunais fkohtleisters buhs wiffam Rundahles pagastam par fwehtibu; jo Deems fwehti ikweena ustizzeiga strahdneeka fweedrus. J. K.

* Ta debbesu walstiba irr lihdsiga sinnepu graudinam, ko zilweks nehmis fawā laukā eefehja. Schis gan irr tas masakais stary wiffahm fehlahm, bet kad tas usang, tad tas irr leelahs, ne kā zittas sahles, un tohp weens kohks, tā ka tee putni appaksch debbes nahk un ligdas darra wiina sarrōs. (Matt. 13, 31, 32.) Schee muhsu mihta Kunga wahrdi mannim prahtā stahw un firdi aisuemm, kad us Sallaspikē kurlmehmajo fkohtlu flattohs.

Gan jau preeksch kahdahm nedekahm mihteem lassitajeem ihfumā efmu stahstijis, ka schi pirma Latweefchu kurlmehmajo fkohtla 4. Augustā tikka eefwehtita, bet tak wehl schodeen drufzin dsikaki sinna gribbu doht, kā schi fkohtla fahkusees un kā ar winnu taggad eet. Kad schinni pawaffarā draudses no faweem mahzitajeem tikka mohdinatas, ne-aismirst, ka kurlmehmee arr peederr pee teem nabageem, zaur kahdeem tas Kungs Kristus kaudsina pee muhsu firdihm, un ka wiffadai palihdsibai un katrai kohp schanai, kas winneem teel sneegta, ka Kunga apfoblichana dohta „pateesi es jums falku, ko juhs weenam no scheem manneem wiemasakeem brahteem darrijufchi, to juhs man effat darrijufchi“ (Matt. 25, 40.), ap to laiku muhsu fkohtla teescham lihdsinajahs sinnepu graudinam, un wehl semmes gabbals nebija sinna, kur scho fehllu warretu eelikt, naudas nebija ne graffischa un tak sinna bija, ka pirmā gaddā leelas, it leelas isdohschanas buhs. Tā bija pawaffarā, un kā irr ruddeni, tas Kungs, kas semmes gabbalu mums driht bija eerahdijis, kur sinnepa graudu warrejam eelikt, winnam ihfā laikā lizzis usangt par it kuplu kohfu. Winsch mums pašneedsis wairahl ne kā 2600 fudr. rubl. un winsch mums pašneedsis behrnu pulzinu, it leelu, tā ka pirmā mahja, kur taggad fkohtla teel turreta, driht ruhmes peetrubks un buhs jafataisa ohtra mahja, kas tai pirmai lihdsi stahw, lai arri tur behrni warretu dshwoht. Tee behrni mums fawesti no wiffahm puffedm, leeli, kā masi, puifchi un meitas, no Kursemmes, kā no Widsemmes. Taggad tewim preekschā

weddifchu wiffus behrnus, kas taggad tur flohla irr. Behz kahdas sinas, kas isgabjuschâ nedelâ (12. Oktober) mannim tiffa dohta, taggad 13 behrni tur teef flohloti, 6 puifchi un 7 meitas. Tahs wezzakas pahr wiffahm irr 2 meitas no Widssemes, Ilse Miller no Burtneekem un Zuhde Martin-Zehlabs no Ahraischeem, abbas jau 18. gaddâ, un abbas it wehrigas wiffâs leetâs. Kad abbas paschâ flohlas eefahkumâ, 4. August, jau bija atwestas, tad nau jabrihnahs, ka eefsch 2¹/₂ mehnescheem arri jau ko eenehmuschahs. Tahs proht jau kahdus 40 wahrdus issfaziht, un jau lihds 20 skaitiht, prohti kad tu winnahm to skaitli fakli, tad tahs ar pirfsteem tewim atbildes, prohti til dauds pirftus pazels, kâ skaitls leels irr. Tu fazzifi, waj wairahf newarreja eemahzitees 2¹/₂ mehneschu laikâ? Waj tad wehrtes irr tohs flohla subtiht? Re-aimirfifi, draugs, ka schee behrni irr kurlmehmi, kas neweenu paschu wahrdinu newarr fadsirdeht no fawa flohlmehstera, bet kas zaur leelahm publehnmehmahs no winna luhpahm lassihf, ko winsch fakla. Re-aimirfifi, ka tee neweenu wahrdinu nemahf runnaht, kad tee flohla teef wefifi, un tu nebrihnifees wairahf, ka tee til ween mahzifuschees. Kâ jau preefsch kahdahm nedekahm tewim stabfifu, pats tur esmu bijis, un ar sawahm azzihm redsejis, un ar sawahm aufim bîrdejis, zil publes mihtam flohlaslungam ar ikkatru behrninu irr, kamehr to drufzin kahjâs dabbu. Behz schahm abbahm meitahm tas wezzakais flohlas behrns irr Kriechus Pehter, 16. gaddâ, no Kurfemmes Bliedes draudses, kas masahf wehl eenehmes, tadeht ka wehlafi par zitteem, prohti 6. Oktober tiffa flohla wefts. Paschâ flohlas fahkumâ wehl 4 behrni no mannas draudses tiffa tai flohla eelifti, 2 puifeni Zahnis Plattneef un Kahrlis Ungur, abbi 14. gaddâ, un ihpafchi tas Ungur it wehrigas behrns un lihds ar teem: 2 meitas. Arri Taube un Zuhle Wiggen, abbas 12. gaddâ un abbas labbi ufteiktas no flohlas lungâ. Bes scheem behrneem wehl 3 zitti, flohlas eefahfshanas nedelâ sawu mahzifchanu fahla, prohti Anne Belms 14. gaddâ, no Sallaspils un Zehlabs Grubs 11. gaddâ, no Ahlgas, bedsoht Kahrlis Reiman 8. gaddâ, arri no Sallaspils. Ja tu flohlas eefwehtifchanas deenâ tur buhtu bijis, tad tu buhtu redsejis, kâ schis sehns ar kahjahm un rohlahm melloja wezzakeem prettucees, kad tee to us flohlu wedda un gandrihs wiffu eefwehtifchanas laiku raudaja un blahwa, bet par 3 nedelahm wehlafi, ko tur redseju?: gohdi-gu sehnu, kas jau labbi sinaja uswestees, kâ flohlas behrnam nahlahs, un taf arri jau zil nezil bija eemahzitees. Septemeri wehl 2 behrni no Widssemes tiffa atwesti, prohti Mikkel Alvs no Kuhjenees un Emilte Schmidt no Wezz-Peebalgas, abbi behrni 10. gaddâ. Bes scheem 12 behrneem wehl meita no 16 gaddeem no Kurfemmes Leel-Wirzawas bija peeteikta un warr buht, taggad jaur tur buhs, un 1 no Jelgawas pilfchta draudses: Ida Mafewig 8. gaddâ, arri warrbuht drihs tur buhs. Tad pul-

zinfch no 14 behrneem tur buhs. *) Kahdas publes ar teem irr, bet arri kahds preeks, to tu wislabbahf ar sawahm azzihm redsefi, ja us Ahlgu kahdu reifi tiffi; schehl tewim nebuhs, ja tu tahs 2 juhdses pa wezzu Daugawas pastes zefku buhfi nobrauzis un to flohlu apraudfifis. — Kâ tad schee behrni sawu deenu pawadda? Sds tee zeflahs, 7ds sawu brohfastu ehd, 8ds sawâ flohlas kambari fanaht, fur lihds 11eem paleef, 12ds pusdeenu ehd, no 1—3 atfal teef mahziti, 4ds launagu pa-ehd, 7ds wafkar maltiti turr un 9ds eet gulleht. Flohlas kambari leelas papihra tahpeles ar dauds un dafchadahm bildehm pakahrtas, pee ka behrni scho un to mahzahs, jo kad dsirdeht newarr, tad jau zaur bildehm teem wairahf jamahzahs, ne kâ zitteem behrneem. Zittâs flohlas behrni rihta kâ waffar pahtaros pazef sawas firdis, scheem nabageem, kas newarr dsirdeht, neds runnaht, kas flohla nahf, gan aisees labs brihtinfch, kamehr to pahtaru fwehtibu warr panahft. Ko tad tee darra brihtinfundâs? Esmu to redsejis un par to preezajees; sawâs wezzâs mahjâs tee bija kâ kâ atfahfti starp zitteem behrneem, kas runnaht un dsirdeht warreja, bet schi, fur tee wiffi tahdi paschi bija, kurli un mehmi, behrnu preeki un behrnu spehles teem netruhka. Kas tad schohs behrnus tur flohla usturr? Roffi kahdi wezzaki gaddahs, kas wiffu naudu — par gaddu nahlahs flohlas kâ usturra naudas 100 fudr. r. — preefsch saweem behrneem warr eemahfahf, tadeht kristigai mihleffibai jau janahf palihgâ. Ahlgas Latweefchu labdarifchanas beedriba gahda par weenu no scheem behrneem, par ohtru teef no kahdas schehligas firds (freilenes B.) no Ahlgas gahdahts, pa leelakai daffai mahzitaji apnehmuschees, sawâs draudses publetees, to wajjadfifu naudu par scheem behrneem eegahdaht. Mufsu pirma wehlefhana, kahdu mahju nopirkt, mums ne-isdewahs, bet effam dabujufchi renteht no Ahlgas pilfchtas to taggadeju flohlas weetu ar kahdahm 30—40 puhraweefahm semmes, fur starpâ 25 puhraweetas pfawas, us 19 gaddeem, par ko mums jamakfa 110 rubl. pa gaddu. Par kuntrafts atdohfchanu mums bija wezzam rentineefam 400 r. jamakfa, pee ehlu pahretaisifchanahm u. j. pr. mums isgabja kahdi 500 r. un isees nahkofschâ gaddâ gan wehl wairahf, kad wairahf behrni fanahfs, flohlas lungs dabu pa gaddu 500 r. un jadohma winnam zittâ gaddâ palihgu peenemt, jo weens

*) 28. Oktober mehns to behrnu no Jelgawas latw. pilfchta draudses us Sallaspilles flohlu effam noweddufchi un atraddufchi, ka ta no Leel-Wirzawas peeteikta meita, flohla wehl nebij. Turprettim tur weens behrns no Kurfemmes Salwes draudses bija peewests. Sds mums preezajâhs redsoht zil tee behrni tur wiffi munderi pee mahzifchanahs un kâ wiraem pascheem leels preeks, mahzitees runnaht. Zil tohti ar winneem eet us preefschu, to ihfi warrejahm atfihf pee ta wulka no Bliedenes, kas til 3 nedelas bija flohla un ne til flohlmehstereim jau faddus 10—12 wahrdus warreja paffaf fahft un lihds 24 skaitiht, bet arri jau it fahftil tohs us tahpeles preefschâ raffitius wahrdus paffaf raffitihf. Labbi buhtu, kad tee wezzaki, kas sawus mehmkurlus behrnus tafahs Sallaspilles flohla laif, tohs nowetu wiswehlahf lihds Janwar 1871, jo zittadi flohlotajis tohs ar teem zitteem wair newarr kohpâ flohloht. R. Schulz.

patè wünsch nespehji ar dauds kurlmeheem behrneem lahgå tift, tur winnam palihga wajjag. Tà dohschanas un ismalfaschanas jau netruhft, tà ka no ta lobba naudas gabbala, kas schinni gaddà famefti, jau leelaka dalla isdohta. Kà tad tee 2600 r. famefti? Gan Kursemmè, gan Widsemme kahds leelkungs pa 100 rubl. dewis, gan Kursemmè, kà Widsemme dseedaschanas swehtkòs muhsu fkolh lai pilnigas dahwanas tiffa pasneegtas (Dohbelè 275 un Zehswainè, Widsemme, 150 r. eenahza), bet leelaku dalla draudses tikpat Widsemme, kà Kursemmè salassijufchas. Widsemme gandrihs jau wiffas Latweeschu draudses sawas artawinas schinni gaddà pasneegufchas (libds 1700 r.) Kursemmè libds schim no 2 dallahm wehl nau miblestibas uppuris atnesis, ta trescha dalla eemalfaja ap 300 r. Zerresim, ka arri tabs zittas draudses muhsu finnepa grandiru ne-aismirstu un no sawas puffes ppepalihdietu, ka drihs par jo kohschu kohku usaugtu. Pawehlesim ikdeenàs scho fkolhu, winnas fkolhmeisteri un winnas behrnus sawam mihlam Kungam dedsigàs aifluhgufchanas, sinnadami, ka bes winna nenecku nespehjam. Kohpsim ustizigi, ka ar saweem luhgufchanas uppureem, tà ar saweem grassischeem scho, schinni gaddà eestahditu, kohzinu. Pateifim sawam Kungam, ka wünsch mums wehl kauj strahdaht scho swehtu darbu pee scheem nabageem behrneem. Un tas Kungs lai fakka: Amen.

Mattischòs, 22. Oktob.

Moltrecht.

Chrgelu spehks.

Muhsu ewangeliskas Lutteru basnizas ar daschadahm leetahm irr puschotas, no kurrachm ihpafchi wehrà leekamas: altaris ar sawu bildi, kanzelis un ehrgeles. Schahda puschofchana notikkusi newis — lai Deewa nams smullahs isfkattitohs, bet gan wairahk tamdeht, ka zilweks zaur to mohdinahs un atgahdinahs taptu, sawu dwehfeli us debbesfigahm, deewischfigahm leetahm pazillaht. Kad es basnizà buhdams, tohs peeminnerus trihs krahfchaumus usfkattu, tad teeku atgahdinahs us to swehtu Trihsweenadibu: mans gars man eedohd to atfihfchanu, ka altaris irr muhsu Kunga un Pestitaja ihpafch mahjoklis, jo tur mehs teekam pameeloti ar ta Kunga fw. wallarinu un zaur paschu Kungu Jesu no ta elles walga atswabbinati un ar muhsu debbes Tschwu falihdsinati; tad mans gars man leek atfihf, ka kanzelis irr pascha wiffuwaldiga Deewa mahjoklis, jo no turreenes mums Winna swehts wahrds teek fluddinahs, kas muhs pamahza: kà lai scheid wirs semmes dschwofam, ja gribham debbes walstibu eemantohf, — un pehdigi, ehrgeles es usfkattu par Swehta Garra mahjokli, jo mehs zaur winnam, it kà zaur Deewa basuhnehm teekam fataifiti, jeb riktigahf: pamuddinati ta Kunga fw. wahrdu lahriigi klausht un Winnam par to mums parahditu leelu schehla-

stibu pateizibas uppuris nest. — jo wairahk: ehrgeles muhs spehji tà aisgrahbt un pahrwareht, ka ar jo tizigi firidi tam Kungam padohdamees — it ihpafchi, kad Winna fw. meelastu baudam. Par scho beidsamo leetu gribbu scheitan pahri wahrdu runnaht.

Tapat kà mahzitaja warrà stahw, zaur jauku un der-rigu Deewa wahrda isliffchanu klauftaju firidis tizzibà pahrllezinaht un us krittigeem darbeem dedsigas padarriht, tà arri ehrgelneeks zaur riktigu un mihligu ehrgelu spehleschanu winnas spehji fataifihf tahdai semmei lihdsigas, kur tas wahrduisch warr usdihgt un augtus nest. Bet zeek retti tas teek wehrà litks! —

Daudsi deewischehl dohma, ka ehrgeles til tamdeht basnizà, ka dseedaschana lai nesajuhl, — kad til labh kesteris, tad ehrgeles effohf gluschi leekas, un tad jau gan peeteekohf, kad tiffai kà neka meldinu lihdsi paruhz. Behdigi, ka tahdas eedohmas rohnahs un ka wehl irrad basnizas laudis, kas ehrgelu spehku nau juttufchi; — es winnus newarru usflaweht. Lai ne-aifbildinajahs, ka „Deews nerauga us ahrifchligu buhschanu; Wünsch til pagehr tizzigas firidis.“ Es schohs wahrdu jau fen pasfihstu un winneem arri teefcham tizzu; bet ehrgeles paspehji zilweku Deewa swehtumam klahthahf weht un tà winna tizzibu wairoht un siprinaht. Lai arri nedohmajam, ka ehrgeles ween jau muhs swehtus padarrihs un ka tabs draudses, kurru basnizahm ehrgelu truhft, tam Kungam til lehti newarr tuwotees; lai labbahf apdohmajam, ka Deews no ta arri wairahk praftihs, kam wünsch wairahk dewis.

Ehrgelu spehks it ihpafchi warrens parahdahs, kad preefch swehta altara ta Kunga meelastu baudidamam, ehrgelu flannas, kà debbesigas basuhnes ausis atflanndamas, firidi speefchahs. Kad turklat wehl pateefi apdohma tohs jaukus wahrdu, fo preefch tam mahzitajs runnais, tad zilweka gars pazellahs debbesis! To es patè nesen wehl esmu juttis.

Bet schahdu ne-isteizami jauku brihdi til tad pilnà mehrà warr panahf, kad ehrgelneeks zaur passuffu, truhwigu, pa starpahm atkal lihgsimu spehleschanu zilweku dwehfeli proht tà sawaldsinahf, ka ta pahp pasauligahm leetahm pazellahs. Buhtu es musika pratteis, tad schè peedohtu, kahdas flannas pee tam wiswairahk bruhfejamas; bet arri dohmaju, ka spehleschana jo labbahf fefmehs, kad ehrgelneeks nohtes nemas nenems palihgå un til ween pehzi sawas firids atbalsa spehleshs. Talabb es wiffus ehrgelneekus luhdsu: preefch ta brihscha, kad mahzitajs fw. wallarinu fneeds, (pehzi nodseedata „Al tu Deewa jehrs“), ihpafchi firidi aisgrahddamu spehleschanu sagahdaht. Tas puhliufch swehtus augtus neffih! jo — paldeews Deewam! — muhsu laifòs atrohnahs arri dauds, kas musika wahrdu saproht un zeeni.

Lahda aibildinaschanahs, ka ehgeles flittas: ka ar tahm nelo kreetnu newarr spehleht — gan wiffur nebuhs riktiga; jau gan wairahf buhs paschu spehletaju waina. Sigahjufchu waffar pats peedsihwoju, ka basnizâ, kur ta parasta ikswehtdeenas ehgeleu spehle nau deewsin kâ teizama, — kahds fweesch, smalki mahzihts ehrgelneeks ehgeles tik jauki pratta spehleht, ka gandrihts bij jadohma, ka nemas nebuhtu tahs paschas ehgeles, kas zittahm reisehm tik meldinns grubti spehj islihdsinahht. Zaur schi meistera manniibu winnahm raddijahs ir tas nezerehts spehts: firdi un dwehseli jo stipri waldsinahht un ta Kunga fwehtumâ waddiht. Eâ atsinu, kahda starpiba starp ehgeleu spehletajeem. Lai Deews dohd, ka winna ar laiku justu!

T.

Konfordija

jeb Ew. Lutteru basnizas leezibas raksti.

(Stat. Nr. 45.)

II.

1) Starp ihpaschajahm ew. lutteru basnizas leezibas grahmatahm irr ta pirma: Augsburgas leeziba. Scho grahmatau pirma ew. lutteru draudse 1530. gaddâ pasneedse Wahzsemmes keisarim Rahlm V. un sapulzetajeem walfts kungeem Augsburgas pilsehtâ, lai wiffi reds un dšrd, ka winnas tizziba un mahziba nau kahda jauna waj netikla, bet tapatte wezzu wezza, kas stahw fw. bibelê un dibbinajahs us to apustuku mahzibu. Grahmata bij rakstita weena wahzu wallodâ, ohtra pa latiniski. Pirma tappa preekschâ lassita, kaut gan keisars pats nezil pa wahziski nepratta, bet Wahzsemmes firsti un herzogi, kas pa tam stahweja, sinnaja to panahft, ka us Wahzu semmes arri wahzu wallodâ scho leetu preekschâ likka. Pee winnas farakstischanas irr strahdajufchi tee Deewa wihri: Martina Lutteres, Melanktons, Jonas un Bugenhagens, tas beidsamais uf-raksts bij Melanktona darbs. Grahmata irr atrohdams: 1) Preekschrunna, 2) tizzibas un mahzibas gabbals, 7 gabbali, kurrds tohp pahrspreestas daschas ta laika netiklibas basnizâ un galla wahrds ar scheem wahrdi paraksteem Sakschu herzogs Johann; Brandenburges markgrafs Georg; Lineburges herzogs Ernst; Hessu landgrafs Wihlippo; Anhaltes firsts Wolfgang; pilsehti Nurnberge un Keitlina. Pehzahl winna tappa parakstita no leela pulka augstu basnizas kungu.

2) Augsburgas leezibas aistahwefchana irr tas ohtris leezibas raksts, farakstihhts no Melanktona tai paschâ 1530. gaddâ par atbildu us wiffahm tahm prettirunahm un aistikschanahm no kattoku puffes. 28 nodakkâs wiffi kristigas tizzibas mahzibas gabbali tohp mehroti pee fw. raksteem bibelê un ar gaischeem wahrdeem isteikti.

3) Smalkaldes leezibas gabbali 1537. gad. farakstiti no Martina Luttera. Winni irr eedalliti trihs dallâs: Pirma runna no Deewa fwehtas buhschanas un ihsumâ fanemm kohpâ apustuku leezibu. Ohtra runna par muhsu Kunga Jesus Kristus pestischanas darbu un eesablahs ar teem wahrdeem: „E ir ta augsta mahziba, ka Jesus Kristus, muhsu Deews un Kungs irr muhsu grehku labbad mirris un muhsu taisnibas labbad augschamzelees. Winsch ween irr tas Deewa jehrs, kas nefs tahs pasaules grehtus. Deews wiffus muhsu grehtus winnam uffrahwis. Tee irr wiffilihds grehzineelt un tohp taisnoti, bes nopelna, no Winna schelastibas zaur to atpestischanu eeksch Jesus Kristus affinihm. Trescha dalla runna ar dsilkeem wahrdeem: par grehku baušlibu, atgreeschanehs, ewangeliumu, fw. wakkarehdeenu, mahzitaju amatu u. t. j. pr. Scho grahmata irr parakstijufchi Martin Lutteres, Melanktons un wehl 41 basnizas kungs. Melanktons sawam wahrda parakstam peelizis tohs wahrdus flahht, ja pahwests atgreestohs pee fw. ewangeliuma, tad buhtu no zilweku puffes atwehlejams, ka winsch lai walda par wiffseem biskapeem. Gallâ wehl irr peelikts flahht gabbals par pahwesta un biskapu amateem, zil tahlu tee sa-eet kohpâ ar fw. ewangeliumu. Ihpaschi schee wahrdi gaischu atbildu dohd no Deewa wahrdeem us kattoku basnizas isdarischanu arri schinni laika, kur pahwesta nemaldibu grihb zelt par fw. tizzibas mahzibu.

S.

Latweeschu mehmkurku skohlai

par labbu pee mannim tappa atkal eemakfati:

no Dohbeles latweesch. drauds. 62 rubl 20 kap.

„ Kuldigas wahzu draudses 18 „ — „

Jelgawâ, 17. Nowember 1870.

Mahzitajs R. Schulz.

Latw. Awischu apgahdatajs: J. W. Sakranowicz.

No jensures atwehshts. Mijâ, 19. Nowember 1870.

Drukahis pee J. W. Steffenhagen un dehta.